

Allakkiaq Notat

Nunatsinni nappaatit tuniluuttut 2018

2018-imi nappaatit tuniluuttut ataasiakkaarlugit nalunaarutigineqartut ataani takussutissiissutaapput (Tabeli 1).

Botulisme

2018-imi nalunaaruteqartoqanngilaq.

Brevdato: 28-08-2019
Sags nr. 2019 - 18830
Dok. nr. 11479171

Postboks 120
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 51 92
Fax (+299) 32 51 30
E-mail: nun@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Nappaatit allat inuussutissatigut tuniulluutut

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2018-imi nerisat arrioriartortarfiisigut aseruuttoorneq tappioranartumik bakterissamik salmonella typhimuriumimik patsiseqartumik ataatsimik nalunaarutisivoq. Taassuma saniatigut tappiorannartumik E. coli (VTEC) O178:H7 toqunartumik verotoksiniortumik ataatsimik aamma nalunaarutisivoq.

Meeqqat nappaataat

2018-imi meeqqat nappaataannik mæslingernermik, ilummoonermik (bordetella pertussis) imal. savarnermik (parotitis) nalunaaruteqartoqanngilaq.

Clostridium difficile, C.diff.

2018-imi tappiorannartunik C.diff.-inik tunillatsissimasutut 18-it nalunaarutigeqarput. Assersuutitut 2017-imi aqqanillit (kisitsisit nutaat) 2016-imilu 17-it nalunaarutigineqarput. C.diff. sivirusumik timmissutaasarpoq avatangiisinilu sivirusumik uumasinnaangorluni illersuuteqalersinnaalluni. Illersuutai sulisut, avatangiisit mingutsinneqarsimasut attukkat, napparsimasullu assaat aqqutigalugit siaruaassinnaapput, kingornalu tappiorannartut bakterissatut uumassusinillutik inunnut sanngiillisimasunut navianaatilimmik nappaateqalersitsisinnaallutik. Dronning Ingridip Napparsimmavissuani qitiusumik aaviisarfimmi paasissutissat Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsugaanut tunngaviupput.

ESBL

Tappiorannartunik ESBL-iliortunik (Extended Spectrum Beta-Lactamase) tunillatsissimasut 18-it 2018-imi nalunaarutigineqarput. Assersuutitut 2017-imi arfineq pingasut (kisitsisit nutaat) nalunaarutigineqarput. ESBL tappiorannartuupput antibiotikat sunniutaannik aserorterisumik enzymiliortut. Taamaalillutik tappiorannartut bakterissat nalinginnaasumik nakorsartinnissamut akiuussinnaalersarput. Tappiorannartut tuniluutiasuupput ajornartorsiutaanerallu Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi nunanilu allani annertusiartuinnarpoq. Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsugaanut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani qitiusumik aaviisarfimmi paasissutissat tunngaviupput.

Tingukket aseruuttoorneq/tingulluut Hepatitis

2018-imi tingulluummik Hepatitis B-mik tunillatsissimasoq ataaseq Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmum nalunaarutigineqarpoq. Taassuma saniatigut Hepatitis C-mik tunillatsissimasutut ataaseq Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmum nalunaarutigineqarpoq. Assersuutitut 2017-imi hepatitis B-mik tunillatsissimasut tallimat hepatitis C-millu tunillatsissimasoq ataaseq nalunaarutigineqarput.

Tamatuma saniatigut inuit katillugit 6.322, 2018-imi nappatsaaliinarnermut atatillugu nalinginnaasumik misissortinnermi hepatitis B-mik tunillatsissimansut (HBsAg) misissorneqarput. Naartusut atoqatigiinnikkullu tuniluuttunik nappaatillit tamarmik misissorneqarput. Misissorneqartunit 152-it procentinngorlugit 2,4 % nassaarfiupput. Tamatumani Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsugaanut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani qitiusumik aaviisarfimmi paasissutissat tunngaviupput.

Ernisussani katillugit 801-imi misissorneqartuni arfinillit nassaarfiupput (0,7%). Tamatumani Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsugaanut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani qitiusumik aaviisarfimmi paasissutissat tunngaviupput.

Puakket nipititsineq tappiorannartunik Legionellanik patsiseqartoq

2018-imi nalunaaruteqartoqanngilaq.

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq/aap meningokok-inik tappiorannartoqalernera

2018-imi taama nappaateqalersimasunik nalunaaruteqartoqanngilaq.

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq/aap haemophilus influenzae type B (HIB)-inik tappiorannartoqalernera

2018- mi nalunaaruteqartoqanngilaq

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq/aap ilisimaneqanngitsunik tappiorannartoqalernera

2018-imi nalunaaruteqartoqanngilaq.

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq/aap pneumokok-inik tappiorannartoqalernera

2018-imi ataaseq 2017-imum tunngassuteqartoq nalunaarutigineqarpoq. Taanna toqusumut uppernaarsaammi toqussutaasup nalunaarneranut atatillugu paasineqarpoq. Assersuutitut Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2017-imi qaratsap ameraasaagut aseruuttoortunik pingasunik tappiorannartumillu Streptococcus Pneumoniae-mik patsiseqartumik aammigut aseruuttoortumik ataatsimik nalunaarutisivoq. 2014-imi arfiniliupput 2015-imi quliullutik 2016-imilu arfineq marluullutik.

Tappiorannartunut Pneumokokkinut assigiinngitsunut 13-inut akiuussutissiisarneq (PCV13) meeqqanik akiuussutissiisarnernut 2010-mi ilanngunneqarpoq.

MRSA (Meticillin Resistent Stafylokok Aureus)

2018-imi tappiorannartumik antibiotikanut akiuussinnaassusilimmik Meticillin Resistent Stafylokok Aureus-imik (MRSA) tunillatsissimasut arfineq marluk nalunaarutigineqarput. Taakkunannga tallimat Rigshospitalimi inoorlaanut napparsimasunut immikkoortortami nappaalasoqalerneranut atatillugu tunillatsissimapput.

Assersuutitut 2017-imi Nunatsinni Nakorsaaneqarfik tunillatsissimasut pillugit nalunaarutiniq 16-inik tigusaqarpoq Taakku amerlanersaat Tasiilamiillutik (aqqaneq marluk) nappaalalernerq

pilertortumik unitsinneqarpoq.

Nunarpassuarni tappiorannartunik taakkunannga tunillatsittut amerliartuinnarput, MRSA napparsimmavinnut eqqunneqaqqunagu, nunanit allanit napparsimasut napparsimalissutiginequlugu tunillatsissimasut- taamaammallu tunillaasinnaasut -nakkutigeqqissaarnissaat pisariaqarpoq. Tappiorannartut antibiotikanut akiuussinnaanngorsimasut inunnut peqqissunut ulorianaateqanngillat, peqqissulli tunillatsissimasut taamaammallu tunillaasinnaasut, tappiorannartunik napparsimasunut allanullu timikkut sanngiissuteqartunut navianaatilimmik nakorsaruminaatsumillu napparsimalersitsisinnasunik ingerlatitseqqissinnaapput.

Perlerorneq

2018-imi nalunaaruteqartoqanngilaq

Sakialluut Tuberkulose (TB)

2018-imi TB-mik napaatillit nangittullu 49-it nalunaarutigineqarput. Assersuutitut 2017-imi 57-iupput (Tabeli 2). Nuna tamakkerlugu agguqaqatigiitsinermi innuttaasut 100.000-iuppata 88-it TB-mik nappaateqartut nalunaarutigineqarput. Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni ukiorpanni pernaammik innuttaasut 100-000-iuppata TB-mik nappaatillit 100-it inorpaat.

Ukiuni kingullerni TB-mik tunillatsissimasut ikilisimanerat takuneqarsinnaagaluq suli ernumassutissaqarpoq, nappaammillu ukkassiuarnissaq pisariaqarluni. Nunarsuaq tamakkerlugu isigigaanni nappaatip nunatsinni atugaanera suli annertuvoq nunarpullu nunat 2019-imi TB-mik annertuumik nappaalaffiusutut nalunaarsorsimasut akornanniippoq. Innuttaasunit nappaammut ersiutit ilisimaqqissaarneqarnissaat taakkulu pillugit Peqqinnissaqarfimmut saaffiginnittarnissaat aalajangiisuulluinnarpoq. Tunillatsissinnaaneq annikillissinniarlugu nappaateqalersinnaanerlu pitsaalinjarlugu Peqqinnissaqarfimmit nappaatip piaarnerpaamik suussusersineqarnissaa pingaaruteqarportaaq.

2018 -imi TB-mut misissortitussani tamani tappiorannartut misissugassat amerliartortillugit misissueriaaseq atuutilerseqqinneqarpoq. Tamanna misissueqqissaarnermik (PCR) TB-ip tappiorannartuata pinngoqaataanik suussusersissamim ilaqartinneqarpoq. TB-ip tappiorannartuunik misissugassanik amerliartortitsineq nunatsinni ingerlanneqarsinnaanngilaq taamaammallu Statens Serums Institutimi ingerlanneqartarluni. Tassani aamma TB-ip tappiorannartua suussusersiniarneqartarpoq, TB-llu tappiorannartuisa pineqartut nakorsaatinut akiuussinnaassuseqarnerat misissorneqartarluni. TB antibiotikanut akiuussinnaassusilik nunarsuarmi pingaartumillu Europami atugaajartuinnaraluq, 2018-imi nunatsinni TB-ip tappiorannartuunik antibiotikanut akiuussinnaassusilinnik patsiseqartumik nappaatilimmik ataasiinnarmik nassaartoqarpoq. Taassuma nunatsinni pilersimanera qularnaappoq.

Nappaat TB inuttut atugarisat peqqissutsillu ataqaqtiinnerannit pinngorfeqarpoq peqqinnissaqarfiup kisimiilluni nungutissinnaanngisaa. TB-mik nappaatillit amerlavallaarnerat pissutigalugu Namminersorlutik Oqartussat TB akiorniarlugu 2017-imiit 2021-imut iliuusissatut siunniussat nutaat akuersissutigaat. Taakku siuliani siunniussanik nangitsisuupput, nunarsuarlu tamakkerlugu iliuusissatut siunniussatut innersuussutaasut naapertorneqarlutik immikkut ukkanneqartut makkuupput:

- Siusissukkat nappaammik suussusersineq
- Nakorsaanerup naammassineqarnissaa
- Siunnerfeqarluni misissuisitsinerit
- Isumaginnittoqarfiit suliffeqarfiillu akimorlugit suleqatigiinneq.

Iliuusissatut siunniussat tamakkiisut uani takuneqarsinnaapput:

<http://naalakkersuisut.gl/da/Publications> (2017, juni).

Nappaatit atoqatigiinnikkut tuniluuttartut (HIV, AIDS, Chlamydia, Gonorré, Syfilis)

Nappaatit taakku 2018-imi atugaanerat, 2018-imi upernaakkut allakiami nassuiarneqarpoq.

www.nun.gl -imi allakkiat 2018-imut tunngasut takukkit.

Tabelit

Tabeli 1. 2018-imi nappaatit ataasiakkaarlugit nalunaarutigineqartut	
Nappaat	Amerlassusaat
Tappiorannartut Hæmolytiske streptococcer (GAS)	0
Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq tappiorannartunit pneumokokkinik patsiseqartoq	1 (2018-imi nalunaarut 2017-imi pisoq, oqaasertaa takuuk)
Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq patsisaa paasineqanngitsoq	0
Nappaatit tuniluuttut timimi siaruaattut allat (matumani aakkut toqunartuninneq tappiorannartunik pneumokokkinik patsiseqartoq)	0
MRSA	7 (oqaasertaa takuuk)
Syfilis	138
Tinguklut aseruuttoorneq Hepatitis B	1
Tinguklut aseruuttoorneq Hepatitis C	1
Illumoorneq (bortadella pertussis)	0
Savarneq (parotitis)	0
HIV	9
AIDS	2
Inuussutissatigut napaateqalerneq	2
Puakkut nuammik nipititsineq tappiorannartunik Legionellanik patsiseqartoq	0
Sakialluut Tuberkulose	49
Nassuiaat: Allanik allassimasoqanngippat kisitsisit nappaatinik Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutigineqartunik tunngaveqarput	

Tabeli 2. 1976-imiit 2018-imut nunatsinni TB-mik tunillatsissimasutut nalunaarutigineqartut		
Ukioq	Amerlassusaat	Ukiumut 100 000-it akornanni amerlassusaat
1976-1980*	117	47
1986-1990	93	34
1991-1995	252	91
1996-2000	347	124
2001-2005	444	157
2006-2010	373	132
2011	114	198
2012	88	157
2013	93	165
2014	99	176
2015	77	138
2016	61	109
2017	57	101
2018	49	88
Najoqqutat: Statens Institut for Folkesundhed Nunatsinnilu Nakorsaaneqarfik *1976-imiit 1985-imut nunatsinni kalaallit akornanni sakialluutitut nalunaarutigineqarsimasut tunngavigalugit kisitsisit naatsorsorneqarput		